

Dosarul nr. 2ra-1412/22
2-18086784-01-2ra-04102022

prima instanță: Judecătoria Criuleni, sediul Dubăsari – A. Cerbu
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – I. Țurcan, V. Cotorobai, I. Cotruță

ÎNCHEIERE

25 ianuarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Ștefan Burnusus și de Nina Burnusus (Macari), reprezentată de avocatul Valentina Hriplivaia,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Nina Burnusus (Macari) împotriva lui Ștefan Burnusus cu privire la partajarea mijloacelor financiare, încasarea sumei dobândite fără justă cauză, încasarea sumei pensiei, revindicarea bunurilor proprietate personală și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 21 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Nina Burnusus (Macari), reprezentată de avocatul Valentina Hriplivaia, s-a admis apelul declarat de Ștefan Burnusus, s-a casat parțial hotărârea din 13 octombrie 2021 a Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari și în partea casată s-a pronunțat o hotărâre nouă,

constată:

La 07 martie 2019, Nina Burnusus (Macari), reprezentată de avocatul Valentina Hriplivaia, a depus cerere de chemare în judecată, care ulterior a fost concretizată prin cererea din 22 ianuarie 2021, împotriva lui Ștefan Burnusus cu privire la partajarea mijloacelor financiare, încasarea sumei dobândite fără justă cauză, încasarea sumei pensiei, revindicarea bunurilor proprietate personală și compensarea cheltuielilor de judecată (vol. II, f.d. 44-47, 144).

În motivarea acțiunii a invocat că, la 27 noiembrie 2009, a încheiat căsătoria cu Ștefan Burnusus, care a fost desfăcută prin hotărârea din 02 mai 2018 a Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari, menținută prin decizia din 19 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Reclamanta a menționat că o perioadă îndelungată a lucrat în Italia, iar în timpul căsătoriei, în perioada 2011-2014, a expediat lui Ștefan Burnusus sumele 8 100 de euro prin transferuri bancare, 5 500 de euro prin rutieră și 1 200 de euro i-a adus la revenirea în țară.

Nina Burnusus (Macari) e evocat că din mijloacele sale au fost făcute investiții în casa de locuit proprietate personală a lui Ștefan Burnusus și care au sporit simțitor valoarea acesteia, și anume: s-a construit fântână, baie, au fost schimbate ușile și ferestrele (6 ferestre și 3 uși la primul etaj al casei și 5 uși la etajul doi), a fost făcută reparație în casă, s-au procurat o masă, două covoare, cuier cu tumbă.

Totodată, în perioada căsătoriei, pe numele lui Ștefan Burnusus au fost deschise conturi bancare, iar la momentul înaintării acțiunii în instanța de judecată pe contul pârâtului de la BC „Victoriabank” SA se află suma de 275 000 de lei, agonsită în perioada căsătoriei.

La fel, în timpul căsătoriei, a primit în dar de la copii următoarele bunuri: mașină de spălat, mașină de cusut, frigider, „frizăr”, aragaz, fierăstrău electric de tăiat lemne, bicicletă, mașină electrică de tocat carne, mașina de făcut tăiței, set de pahare pe piciorușe din cristal, set de pahare cu ulcior, set de linguri, furculițe și cuțite cu mâner de culoare roșie, trei farfurii lungi pentru răcitură, farfurii adânci de ceramică, microundă, foehn (uscător de păr) electric, set de cratițe, trei pleduri, două plapome de lână, saci cu ștergere, haine personale, seturi de lenjerie de pat, butoi din lemn, zdrobitoare de struguri.

În opinia reclamantei, participarea sa la construcția, reconstrucția și reutilizarea imobilului, proprietate personală a lui Ștefan Burnusus, nu constituie temei de recunoaștere a dreptului său de proprietate asupra unei cote-părți din imobil, însă, constituie temei de încasare a unei compensații bănești, bazată pe instituția îmbogățirii fără justă cauză. Or, la caz, are loc un raport juridic de îmbogățire fără justă cauză a lui Ștefan Burnusus, care a avut loc în lipsa unui temei legal sau contractual. Cu atât mai mult că, la construcția, reconstrucția și reutilizarea bunului imobil, ea a participat activ atât prin munca personală (fizică), cât și prin mijloace bănești proprii, fapt confirmat prin declarațiile martorilor.

Reclamanta a relevat că multiplele tentative de soluționare a conflictului pe cale amiabilă au eșuat, astfel fiind inevitabilă sesizarea instanței de judecată pentru a dispune restituirea sumei, care constituie o îmbogățire fără justă cauză. Prin urmare, nu poate recupera pierderea suferită, iar întoarcerea în natură este imposibilă, motiv pentru care consideră că este îndreptățită de a solicita încasarea unei compensații bănești echivalentă cu munca și mijloace bănești în sumă de 8 100 de euro, cu care a contribuit la sporirea valorii casei de locuit proprietate personală a lui Ștefan Burnusus.

Reclamanta Nina Burnusus (Macari) a solicitat prin cererea de chemare în judecată concretizată:

-partajarea mijloacelor bănești de pe contul bancar deschis pe numele lui Ștefan Burnusus la BC „Victoriabank” SA în sumă de 275 000 de lei, atribuindu-i reclamantei ½ din această sumă, ceea ce constituie 137 500 de lei;

-încasarea de la Ștefan Burnusus în beneficiul Ninei Burnusus (Macari) mijloacele bănești dobândite fără justă cauză în sumă totală de 8 100 de euro, convertite în lei moldovenești la momentul executării hotărârii, sau după caz partajarea acestei sume ca fiind dobândită în perioada căsătoriei;

-încasarea de la Ștefan Burnusus în beneficiul Ninei Burnusus (Macari) a sumei de 18 847 de lei, ce constituie suma pensiei reclamantei, care a fost primită de Ștefan Burnusus;

- revendicarea de la Ștefan Burnusus a bunurilor proprietate personală a Ninei Burnusus (Macari), și anume: mașină de spălat, mașină de cusut, frigider, „frizăr”, aragaz, fierăstrău electric de tăiat lemne, bicicletă, mașină electrică de tocat carne, mașină de făcut tăiței, set de pahare pe piciorușe din cristal, set de pahare cu ulcior, set de linguri, furculițe și cuțite cu mâner de culoare roșie, 3 farfurii lungi pentru răcitură, farfurii adânci de ceramică, microundă, foehn (uscător de păr) electric, set de cratițe, trei pleduri, două plapome de lână, saci cu ștergere, hainele personale, seturi de lenjerie de pat, butoi din lemn, zdrobitoare de struguri;

- compensarea din contul lui Ștefan Burnusus în beneficiul Ninei Burnusus (Macari) a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 13 octombrie 2021 a Judecătorei Criuleni, sediul Dubăsari, s-a admis parțial acțiunea depusă de Nina Burnusus.

S-a încasat de la Ștefan Burnusus în beneficiul Ninei Burnusus (Macari) suma de 137 500 de lei și suma de 12 014 lei, cu titlu compensare a cheltuielilor de judecată.

În rest, pretențiile s-au respins ca fiind neîntemeiate (vol. II, f.d. 154, 175-183).

În consolidarea soluției sale prima instanță a reținut că, în timpul căsătoriei, pe numele lui Ștefan Burnusus au fost deschise conturi bancare în care a fost depozitată suma de 275 000 de lei, agonisită în perioada căsătoriei (vol. I, f.d. 72).

Așa, prima instanță a conchis că suma de 275 000 de lei constituie proprietate comună în devălmășie a soților Ștefan Burnusus și Nina Burnusus, care urmează a fi partajată, prin atribuirea a câte ½ cotă-parte fiecărui soț, adică câte 137 500 de lei.

În partea pretenției cu privire la încasarea sumei de 8 100 de euro cu titlu de îmbogățire fără justă cauză, prima instanță a notat că, la momentul eventualei transmiteri a acestor mijloace bănești, Ștefan Burnusus și Nina Burnusus se aflau în relații de căsătorie, fapt ce denotă că aceste mijloace bănești erau destinate satisfacerii intereselor comune ale soților. Cu atât mai mult că, potrivit explicațiilor Ninei Burnusus, ea benevol i-a transmis acești bani soțului pentru anumite scopuri ce țin de gospodăria comună. Respectiv, în condițiile speței nu se constată îmbogățirea fără justă cauză a unuia dintre soți în raport cu celălalt.

Referitor la pretenția cu privire la încasarea sumei de 18 847 de lei, pretinsă a fi pensia Ninei Burnusus primită de către Ștefan Burnusus, prima instanță a conchis că suportul probatoriu nu confirmă faptul că Ștefan Burnusus a primit pensia eliberată pe numele Ninei Burnusus în perioada anilor 2016-2018. Ba mai mult ca atât, din anul 2013 Ștefan Burnusus a pierdut vederea și nu se poate deplasa fără însoțitor, iar procura din 26 noiembrie 2013 eliberată de către Nina Burnusus pe numele său a fost valabilă pe un termen de 3 ani și a expirat la 25 noiembrie 2016.

Astfel, prima instanță a considerat că reclamanta nu a prezentat probe pertinente și concludente, acte justificative care ar confirma faptul că Ștefan Burnusus a primit suma de 18 847 lei, ce constituie pensia reclamantei, aceste circumstanțe purtând un caracter declarativ.

La capitolul dat, prima instanță a reținut și faptul că reclamanta Nina Burnusus a împuternicit-o pe Elena Bîtlan să primească pensia și adaosul la pensie de la oficiul poștal Ustia, r-nul Dubăsari.

În asemenea circumstanțe, prima instanță a ajuns la concluzia că în acțiunile și inacțiunile lui Ștefan Burnusus lipsesc elementele îmbogățirii fără justă cauză din contul patrimoniului Ninei Burnusus.

De asemenea, prima instanță a apreciat neîntemeiată pretenția privind revendicarea de la Ștefan Burnusus a bunurilor proprietate personală ale Ninei Burnusus dăruite pe parcursul căsătoriei, deoarece ultima nu a confirmat că aceste bunuri i-au fost dăruite exclusiv ei și în timpul căsătoriei, fapt care exclude revendicarea acestora în proprietate exclusivă a reclamantei.

La 04 noiembrie 2021, în interiorul termenului prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă, Ștefan Burnusus a declarat apel împotriva hotărârii din 13 octombrie 2021 a Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari (vol. II, f.d. 158 recto-verso).

La 09 noiembrie 2021, în interiorul termenului prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă, Nina Burnusus (Macari), reprezentată de avocatul Valentina Hriplivaia, a depus prin intermediul poștei electronice cerere de apel împotriva hotărârii din 13 octombrie 2021 a Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari (vol. II, f.d. 171-172).

Prin decizia din 21 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel declarată de Nina Burnusus, reprezentată de avocatul Valentina Hriplivaia.

S-a admis cererea de apel depusă de Ștefan Burnusus.

S-a casat hotărârea din 13 octombrie 2021 a Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari, în partea încasării de la Ștefan Burnusus în beneficiul Ninei Burnusus a sumei de 137 500 de lei, emițând în această parte o hotărâre nouă, prin care:

S-a admis parțial capătul de cerere privind încasarea sumei.

S-a încasat de la Ștefan Burnusus în beneficiul Ninei Burnusus suma de 41 000 de lei și suma de 1 230 de lei cu titlu de compensare a cheltuielilor legate de achitarea taxei de stat, proporțional pretențiilor admise.

În rest cererea s-a respins.

S-a menținut hotărârea din 13 octombrie 2021 a Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari, în partea pretențiilor respinse și în partea încasării de la Ștefan Burnusus în beneficiul Ninei Burnusus a cheltuielilor suportate în legătură cu asigurarea acțiunii în sumă de 2 964 de lei și a cheltuielilor de asistență juridică în cuantum de 5 000 de lei (vol. II, f.d. 233, 234-244).

În consolidarea soluției instanța de apel a reținut că prima instanță a dat o apreciere eronată circumstanțelor de fapt pertinente pretenției cu privire la partajarea sumei de 275 000 de lei, or, în acest sens nu s-a ținut cont de faptul că, până la încheierea căsătoriei din 27 noiembrie 2009, Ștefan Burnusus dispunea de un depozit la BC „Victoriabank” SA în sumă de 169 469,98 de lei, care nu este bun proprietate comună în devălmășie a soților Ștefan Burnusus și Nina Burnusus.

Astfel, Curtea de Apel Chișinău a conchis că, în speță, suma devălmășă constituie 82 000 de lei și urmează a fi partajată prin atribuirea a câte ½ cotă-parte din aceasta fiecărui soț, ceea ce constituie 41 000 de lei.

La 08 septembrie 2022, Ștefan Burnusus a declarat recurs împotriva deciziei din 21 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei recurate și a hotărârii din 13 octombrie 2021 a Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari, cu

pronunțarea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii Ninei Burnusus ca fiind neîntemeiată (vol. III, f.d. 3-5).

În motivarea recursului, Ștefan Burnusus a invocat că instanțele inferioare au dat o apreciere eronată circumstanțelor de fapt ale speței, iar în consecință au aplicat greșit normele de drept material și au tras concluzii neîntemeiate.

În opinia recurentului Ștefan Burnusus, prima instanță și instanța de apel nu au ținut cont despre faptul că în perioada căsătoriei Nina Burnusus a deținut în aceeași instituție bancară un depozit, fapt despre care a informat în mod verbal instanțele de judecată, însă, acestea din motive necunoscute nu au întreprins măsurile necesare pentru a verifica aceste circumstanțe în vederea stabilirii tuturor bunurilor și mijloacelor financiare deținute de ambii soți în perioada căsătoriei.

La fel, instanțele inferioare nu au dat apreciere declarațiilor sale, precum că la încheierea căsătoriei cu Nina Burnusus a fost încheiat un contract verbal conform căruia ultima urma să-i achite o sumă fixă de bani de 1 000 de euro pentru fiecare an de căsătorie, iar pentru înscrierea Ninei Burnusus cu domiciliul în gospodăria sa din s. Ustia, r-nul Dubăsari, aceasta trebuia să-i achite câte 100 de euro lunar.

La 26 septembrie 2022, Nina Burnusus (Macari), reprezentată de avocatul Valentina Hriplivaia, a declarat recurs împotriva deciziei din 21 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei recurate și menținerea hotărârii din 13 octombrie 2021 a Judecătoriei Criuleni, sediul Dubăsari, cu compensarea din contul lui Ștefan Burnusus a cheltuielilor de judecată suportate de către Nina Burnusus (vol. III, f.d. 11-16, 21).

În motivarea recursului, Nina Burnusus (Macari), reprezentată de avocatul Valentina Hriplivaia, a reiterat temeiurile de fapt și de drept ale speței cuprinse în cererea de chemare în judecată și în cererea de apel, precum și a transpus concluziile reținute de către instanța de apel.

Suplimentar, recurenta Nina Burnusus (Macari) a invocat că instanța de apel nu a dat apreciere declarațiilor martorilor Eugenia Lipovanciu și Elena Bîțlan, care au confirmat circumstanțele invocate în cererea de chemare în judecată.

Nina Burnusus (Macari) a menționat că soluția instanței de apel s-a bazat doar pe extrasul din contul bancar nr. 223310000210216, dar ea nu pretinde la mijloacele bănești din acest cont. Însă, instanța de apel a lăsat fără apreciere informația băncii referitor la contul nr. 23751100000777, pe care se află 275 000 de lei și care, potrivit informațiilor bancare, a fost deschis la 27 noiembrie 2017, adică în perioada căsătoriei, iar drept urmare constituie proprietate în devălmășie a soților.

La fel, recurenta Nina Burnusus (Macari) a considerat că instanțele inferioare greșit au ajuns la concluzia că nu a administrat probe pertinente și concludente care ar confirma faptul că Ștefan Burnusus a primit suma de 18 847 lei, ce constituie pensia Ninei Burnusus (Macari). Or, potrivit răspunsului Centrului de Poștă Criuleni nr. 64 din 20 mai 2019, pensia Ninei Burnusus pentru perioada noiembrie 2016 – ianuarie 2018 a fost eliberată lui Ștefan Burnusus la ghișeul Oficiului Poștal Ustia, în baza procurii nr. 122 din 13 noiembrie 2013.

Prin referința din 02 noiembrie 2022, Ștefan Burnusus a solicitat declararea recursului Ninei Burnusus (Macari) ca fiind inadmisibil.

Examinând temeiurile recursurilor în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile sunt inadmisibile, din motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul de admisibilitate al instanței de recurs subliniază că, un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea cauza *Lebedinski v. Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, § 32; cauza *Sultan v. Republica Moldova*, 05 iunie 2018, § 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererilor de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului precitat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere.

În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea *inter alia* cauzele *Marc Brauer v. Germania*, 01 septembrie 2016, § 34; *Miessen v. Belgia*, 16 octombrie 2016, § 64; *Samardžić v. Croația*, 20 iulie 2017, § 28; *Zubac v. Croația (Marea Cameră)*, 05 aprilie 2018, § 82).

Așadar, prin prisma articolului 433 din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate verifică dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentelor cereri se referă la decizia din 21 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Succesiv, completul de admisibilitate notează că, în cazul în care, dreptul de acces la justiție este limitat fie de lege, fie de fapte, instanțele naționale trebuie să verifice dacă aceste restricții au redus esența dreptului și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea cauzele *Levages Prestations Servicii v. Franța*, 25 octombrie 1996, § 40; *Tricard v. Franța*, 10 iulie 2001, §§ 29, 33; *Freitag v. Germania*, 19 iulie 2007, § 37; *Marc Brauer*, 01 septembrie 2016, § 34).

Articolul 434 din Codul de procedură civilă prescrie că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În conformitate cu art. 111 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, înafara oricărui dubiu, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea cauzele *Tricard v. Franța*, 10 iulie 2001, § 29; *Nicolae Popa v. România*, 09 decembrie 2014, § 16; *Tence v. Slovenia*, 31 mai 2016, § 31). Mai mult, CtEDO a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (a se vedea cauzele *Ponomaryov v. Ucraina*, 03 aprilie 2008, § 41; *Ustimenko v. Ucraina*, 20 octombrie 2015, § 47).

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat la 21 iunie 2022. Conform extrasului din poșta electronică cu adresa „diana.vascan@justice.md”, decizia motivată din 21 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată reprezentantei Ninei Burnusus (Macari), avocatului Valentina Hriplivaia, în mod electronic la 01 august 2022 (vol. II, f.d. 245).

Astfel, completul de admisibilitate opinează că, în speță, Nina Burnusus (Macari) a demarat calea de atac în ordine de recurs în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost predată oficiului poștal la 26 septembrie 2022 (vol. III, f.d. 11-16, 21).

Totodată, se atestă că potrivit scrisorii de expediere a actului judecătoresc cu numărul de ieșire nr. 6978, copia deciziei motivate din 21 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa recurentului Ștefan Burnusus pentru notificare la 01 august 2022 (vol. II, f.d. 246), însă, din materialele cauzei nu poate fi stabilit momentul când decizia instanței de apel a fost comunicată efectiv recurentei. Astfel, completul de admisibilitate opinează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată de către Ștefan Burnusus în interiorul termenului legal.

Succesiv, completul de admisibilitate evocă faptul că, în conformitate cu articolul 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);

a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

In concreto motivelor inserate în cererile de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate. Or, recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat. Însă, din analiza cererilor de recurs depuse de Ștefan Burnusus și de Nina Burnusus (Macari), reprezentată de avocatul Valentina Hriplivaia, rezultă că aceștia nu au evidențiat memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate.

În acest sens, completul de admisibilitate menționează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera ilegalitatea hotărârii. Respectiv, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de ilegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând

determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

La caz, completul de admisibilitate vădește că, argumentele invocate în cererile de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiurile aplicabile doar procedurii de apel și nu se regăsesc în articolul 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului. Ba mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma articolului 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursurilor declarate, deoarece Ștefan Burnusus și de Nina Burnusus (Macari), reprezentată de avocatul Valentina Hriplivaia, nu au invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursurilor, deoarece sunt lipsite de conținut și desprind simplul fapt al dezacordului recurenților cu soluția dată de instanța inferioară, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (Doorson v. Olanda, 26 martie 1996, § 67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursurile declarate de Ștefan Burnusus și de Nina Burnusus (Macari), reprezentată de avocatul Valentina Hriplivaia, nu s-au bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespund cerinței de a fi „efective”, fiind lipsite de șanse de succes și nu sunt capabile să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că, în condițiile din speță, cererile de recurs au fost depuse după ce Ștefan Burnusus și de Nina Burnusus (Macari) au avut posibilitatea de a fi auziți de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea *mutatis mutandis* „Levages Prestations Services” v. Franța, cererea nr.21920/93 din 25 octombrie 1996, §§ 48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurenților le-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auziți combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 § 1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher v. Cehia, cererea nr. 58580/00 din 11 aprilie 2005, §§ 65-67).

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recursuri nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de Ștefan Burnusus și de Nina Burnusus (Macari),

reprezentată de avocatul Valentina Hriplivaia, împotriva deciziei din 21 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în baza articolului 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Ștefan Burnusus și de Nina Burnusus (Macari), reprezentată de avocatul Valentina Hriplivaia, împotriva deciziei din 21 iunie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas